

Leto I

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 19

Naročnina: letno Din 24.—
polletno „ 12.—
četrtletno „ 6.—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Ali ga šele pričakujete?

Od »Slovenca« z dne 21. novembra 1936 izvemo, da »človeštvo, pa tudi Slovenci, v nekakem mesijanskem hrepenenju pričakuje nekoga, ki bi ga zopet povezal v celoto in prevzel nase moreče vsakdanje skrbi za vse, da bi se človeštvo zopet moglo posvetiti kulturi in duhu. Človeka pričakujemo, ki bi skrbel za vse občane, za ves narod, za vse državljanke, da bi se vsi poceni mogli založiti s kurivom, da bi vsi imeli na razpolago prevozna sredstva proti znosnejši odškodnini, da bi vsi bili kolikor toliko preskrbljeni za starost, za bolezen, ki bi tako podprl družino, da bi bil oče v njej najuspešnejše zavarovan, ki bi otrokom ne daljal strehe in hrane po otroških domovih, ampak bi jim vrnil mater. Človeka pričakujemo, ki bi bremena in dobrote družbe prav razdelil med vse, da bi posameznik ne bežal iz družbe v neko krdelo, kjer bi se z

zdrženimi močmi otresal bremen in se boril za dobroto. Kdo bo ta človek, ne vemo, vemo pa, da bo moral biti — dober kristjan, da bo mogel in znal obnoviti krščansko družbo,« zaključuje »Slovenec« svoj uvodnik omenjenega dne...

Torej se »Slovenec« le zaveda, da ga šele pričakuje? Včasih se nam je namreč zdelo, kakor, da bi bil prepričan, da ga že ima! Sedaj pa sam priznava, da ga šele pričakuje. Samo, kdo bo ta človek, tega, revež, še ne ve!

Mi v Zboru pa že davno vemo, da je tisti človek, ki mora biti sam dober kristjan, da bo mogel in znal obnoviti krščansko družbo, tovariš Dimitrij Ljotić! Mi nič več ne pričakujemo človeka, ker smo tako srečni, da ga že davno imamo. In vsak dan bo več ljudi, ki bodo z nami delili srečo, da bodo lahko vzklikali: **Imamo človeka!**

Janez Čuček:

Kot v adventu...

Ko sem nedavno odšel na poslovno potovanje širom naše lepe slovenske zemlje, sem prišel v neposreden stik z mnogimi malimi in velikimi gospodarstveniki, obrtniki in trgovci. In čim sem kjerkoli sedel v voz ter hitel naprej, sem nehote moral razmišljati zadnje besede, s katerimi smo se povsod poslavljali:

»Ko bi le prišel odkod kdo, ki bi napravil red, pa bi bilo takoj vse dobro pri nas, Saj smo tako bogata država, da lahko redimo pustolovce in avanturiste cele Evrope, samo sami sebe ne moremo...«

Na moj odgovor, da je težko pričakovani človek že tu ter zbira ljudstvo v »Zboru«, sem slišal vedno isti refren:

»Ah, s tem ne bo nič, pri nas ljudje niso za kaj — takega — pa še celo od doli je človek.«

S tem je bila težka notranja želja slehernega napuščena z rahlo resignacijo in za menoj je v oblakih prahu ostajala ta in ona vas...

Od Jesenic doli preko cele Dolenjske iz Kočevja na Brežice in odtod vse do daljnega Prekmurja; povsod ista želja, isti vzdih — kot nekoč Izraelci v Jutrovi deželi, tako danes naši ljudje v slovenski deželi stoje v nemirnem pričakovanju nekoga, ki bo stopil pred nje in jih povedel seboj.

Pravi pravcati adventni čas. —

Pa nisem mogel drugače kot smejati se našim dragim slovenskim rojakom! Vse čaka na nekoga, vse ga željno pričakuje in si obeta od njega rešenje svojih tegob. V celi svoji notranjosti so prešinjeni želja za njim — in vendar, ko že stopa med nje pričakovani, tedaj stopi na dan pristna slovenska navada, ki se ji reče v domačem jeziku: cagavost. —

In tak narod potem z neko upornostjo pričakuje moža, o katerem ve samo to, da ga naj reši — kako in s čim, to jih več ne briga. Samo reši naj jih! Da bi si ogledal moža in njegovo osebo, ki stopa pozvan od tisočerih drugih na plan, od blizu, ter vsaj tisočerih drugih na plan, od blizu, ter vsaj z resnim namenom premislil, kaj on hoče in kako si zamišlja rešitev, o kateri vse sanja, to je za našega Slovenca že preveč...!

Sezonski simpatizerji

O simpatizerjih smo zadnjič pisali v zadnji številki, pa že čisto tudi poprej. Vendar pa po tej temi še nismo izčrpali vsega.

Imamo namreč tudi čisto svojevrstne simpatizerje, o katerih še nismo pisali, in kateri se menjajo z vsakokratno spremembo režima. Ti nikakor ne morejo razumeti, da nam sploh ne gre za režime, temveč za sistem! Kaj pomagajo spremembe režimov, če pa ostane isti sistem! Kaj pomaga, če se menjajo pujski, če pa ostane korito, pravijo na kmetih.

Ker pa imamo v zadnjih letih le režime istega sistema ter smo radi sistema tudi

Dragi moji — sami boste krivi, ako se vam pričakovana rešitev zavleče tako dolgo, da morda ne bo več kaj rešiti! Kar glejte v nebo, medtem ko vam gori hiša in čakajte na gasilce izza devetih gora, ko domačih nočete videti in vzeti na pomoč. Nobena zavarovalnica vam po požaru ne bo plačala škode, ker bo dejala, da ste si popolne nesreče sami krivi. In isto je z našim Zborom. Če bo lepega dne zadivjala ujma nad vami in porušila vse, potem se ne tolažite, češ, da ni bilo nobene rešitve pri roki — ampak spomnite se na ta svoj adventni čas, v katerem se utapljate z neko tiho, nerazumljivo resignacijo ter gledate, kako vam propada imetje in življenje.

Beremo vsak dan o divjanju bratomorstva v Španiji, deželi tisočletne kulture, v divjanju strasti in klasični demokratični deželi Franciji — in o večnih nemirih v mnogih drugih državah, ne da bi si pri tem kaj posebnega mislili. Kvečjemu to, da pri nas kaj takega gotovo ne bo nikoli mogoče. S tem varljivim zaupanjem odložimo časopis in sežemo po pipi ali kozarcu, pa se spustimo na ljubo planjavo domače politike.

Tako ždi slovenski narod v svojem velikem, težkem adventu in čaka. Medtem pa se probija skozi vse zapreke vsak dan rastoča truma nove vojske, uči nevedne, utrjuje bojazljive in nabira močne, da se združeni vržejo na delo in energično rešijo svoji domovini, za katero je toliko tisočev njenih sinov in nihče njenih izkoriščevalcev prelilo svojo kri, kar se še rešiti dá.

Da se zbira okrog »Zbora« predvsem mladina, je razumljivo, saj njo najbolj tišči črna bodočnost. Ona stoji izpostavljena vsemu hudemu in to brez vsake pomoči ali nade. Preživlja svoj najtežji adventni čas in najtežje čaka odrešenja.

Če se je ta začela tako spontano zbirati okrog našega Ljotića, ali ni to nujen znak za ostale?

Čim bolj se krepi naš Zbor, tem krajši bo težki advetni čas Jugoslavije — in v tem nujnem klicu naše dobe je jasno samo to, da naj odrešenje pride čimprej!

Zato na delo — v Zbor!

nagibi ga vodijo pri delu. Ali ga je postavila stranka brez ozira na njegove strokovne in moralne sposobnosti in bo delal za stranko, ali ga je po svojih ljudskih stanojih postavilo ljudstvo kot moralno in strokovno najsposobnejšega in bo delal za ljudstvo, to pa se pravi, za državo! Za to gre, dragi sezonski simpatizerji! strankarskega sistema jemljejo po vrsti v zakup vse, kar mislijo, da bo stranki koristilo: državo, nacijo, vero, demokracijo, centralizme, avtonomijo in federacije, pri tem pa jih prav nič ne briga, če to istočasno škoduje državi-ljudstvu, ker ubija v ljudstvu vse, kar mu je svetega, predvsem vsako moralno v zasebnem in javnem življenju, v politiki in gospodarstvu;

Mi se le predobro zavedamo, da se štejejo danes mnogi med naše simpatizerje le radi praznega antiklerikalizma, pa se čudijo, zakaj nismo za madridsko vlado, kakor da bi šlo tam za kakšne klerikalce ali liberalce, ali pa se čudijo, zakaj ne poberejo pri nas vse tiste razkropljene generale brez vojska, ki vendar kar gorijo proti političnem klerikalizmu. Še malo, pa nas bodo ti proglasili za klerikalce, ker ne upijemo: »Dol farji!« Saj so vendar dobri nacionalisti ti razkropljeni generali, pravijo simpatizerji opisane pasme, pa pozablajo, da mi takim ljudem, ki so vzeli nacijo samo v zakup za stranko, sploh odrekamo pravico, da bi se imenovali nacionalisti, ker so prav oni krivi, da je tudi čisti nacionalizem, t. j. delo za narod, poteptano v blago! Prav tako pa seveda odrekamo tudi tistim, ki so vzeli vero v zakup za stranko, pravico, da bi veljali za neke predstavnike vere, kajti prav oni so jo poteptali v blato, in napravili prosto pot brezbožnikom, ker

Nova združba -- konec strankarstva!

Dva človeka, o katerih ni mogoče trditi, da nista največja prijatelja svojega naroda in države, katerima posvečujeta vse svoje delovanje — sta na dveh raznih točkah Evrope skoro istočasno izrazila isto misel, isti nazor, ki na toliko straneh sveta poganja v ljudeh vedno globlje korenine. To je tista misel, katero tudi »Zbor« neprestano poveljuje.

Belgijski kralj je, govoreč o politiki, izjavil, da je prava in edina pot belgijskega naroda tista, ki vodi k slogi in edinstvu interesov vseh Belgijcev. Belgija je zemlja in mati vseh Belgijcev, ne pa samo ene ali druge politične stranke, ki je na vladi.

Kjuseivanov, predsednik bolgarske vlade, je izrekel to še bolj zgoščeno: »V interesu, v dobrobit in v srečo Bolgarije mora iz naše države izginiti vse strankarstvo.«

V časih, ko se je porajala demokratska misel, so vneto govorili, da bo v demokratski družbi vladalo ljudstvo. Toda nikdar ni tedaj nihče rekel, da bodo nad ljudstvom vladale stranke in strankarji!

Danes temelji vsa demokratska ureditev na vladavini tiste politične stranke, ki je izmed drugih strank kot posameznika najmočnejša. Torej: če je skupinam politikov uspelo, razdeliti eno ljudstvo na nešteto malih strank, potem zavladata tista partija ali stranka, ki ima vsaj en glas več, kot katera druga.

Tako more taka stranka imeti tudi samo eno stotinko ljudstva za seboj, pa more vendarle s pravico, katero ji daje demokratski red, usiliti svojo diktaturo narodu vsaj dotle, dokler se neke druge take stranke ne sporazumejo in zberejo nekaj glasov več...

Novi nacijalizem in vojna nevarnost

Postavlja se vprašanje bodoče vojne. Iz dneva v dan »veliki informativni tisk« celinega sveta polni stolpce s članki o vojni, ki je na vidiku. O vojni, ki jo bo baje povzročil imperializem fašističnih držav.

Fronta miru, proti fronti vojne!

To je preračunana in skovana krilatca, katero seje med narode »veliki«, levo usmerjeni tisk, plača pa jo mednarodni velkapital.

so s tem ubili vero v ljudstvu! Naj si torej končno zapomnijo ti začasni režimski simpatizerji, da je nam proketo malo do tega, kak režim imamo trenutno. Sistem liberal-kapitalizma in njegove služkinje strankarske demokracije je za nič, pri zgrešenem sistemu pa tudi najboljši režim ne more biti drugačen

Če se torej resno potegujejo za to, da bi bili naši simpatizerji, potem morajo biti z nami vred prepričani, da je zgrešen sistem, ne pa samo vsakokratni režim tega sistema. Naj vendar pojmiyo, da Zbor ni in ne more biti nadomestilo za razne skrahirane stranke, katere drži nad vodo ali oblast ali denar, nikdar pa ljudstvo. Kajti Zbor je vse kaj več kot stranka, on je politično ljudsko gibanje:

1. ki prihaja iz ljudstva in vrača oblast ljudstvu po njegovih stanovih, ne pa, da bi jo izročal strankam,

2. ki vrača kapital ljudstvu po njegovih zadruyah, ne pa, da bi ga kopičil po bankah,

3. ki vodi gospodarsko politiko v prid vsemu ljudstvu, ne pa posameznim klikam in v škodo ljudstvu in državi.

Razumemo, da je vse to zelo težavno dojemanje za purgarske možgane, ki bodo do smrti liberalni ali klerikalni, toda mi pišemo to za tisto inteligenco, ki še ni zaprla svojih možgan in za mladino, naj se vendar iztrga iz miselnosti purgarjev in starcev, naj pogleda v svet naokrog, pa bo videla, da je svet že davno zavrgel stranke ter da se borita le še dva svetova: ljudska organska gibanja za osamosvojitve naroda in posameznika ter židovstvo v raznih oblikah za svetovno suženstvo narodov in posameznikov.

To je bistvo vse borbe, vse drugo so fraze za naivneže.

Tako izpolnjuje torej stranka samo upanje tistih, ki so zanjo glasovali. Ostali gledajo na njeno vladavino samo z nezaupanjem. To nezaupanje pa ima svoj razlog, kateri — čeprav ga današnja družba noče priznati — je bil in je temelj splošno-narodne politike:

pri reševanju vprašanj in potreb naroda mora sodelovati vse ljudstvo!

Tak je bil tudi smisel demokracije. Če torej demokratski družabni red ni uspel, da bi ves narod uvedel v dolžnost, da skrbi za svojo skupnost, je to vendar samo dokaz, da je demokracija sto let hodila po napačni poti, po kateri ni mogoče priti do vladavine narodne celote, temveč samo do diktature strank in poklicnih strankarskih politikov.

Nova pot, ki vodi k pravemu smislu nove države, izključuje iz politike diktaturo strank in strankarjev, pa uvaja stanove kot edine prirodne in resnične predstavnike ljudstva.

Stranke grupirajo ljudi iz raznih stanov, stanovil pa zbirajo samo svoje pripadnike. Stranke torej zaradi različnosti interesov, zbranih v sebi, ne morejo zastopati niti enega interesa, razven interesa tistih, ki stranke vodijo. Edinole stanovi s svojim edinstvenim interesom morejo zastopati interes svojih članov.

Demokracija pomeni: vladavino ljudstva. Ljudstvo, ki je razcepljeno v stranke, ne vlada. Da bi ljudstvo zavladalo nad državo, morajo stranke izginiti. Vladavino ljudstva pa bo zagotovil narod sam samo — s pomočjo stanovskih organizacij! Vse to ima v programu samo naš »Zbor«.

To je jasno, preprosto in — resnično!

kongresom in resolucijam. Kajti vsi obso-lajo vojno, nobeden pa je ne preprečuje.

Da pa bi se moglo vojno preprečiti, se mora poznati nje povzročitelj. Ta pa gotovo ni tisti, na katerega se s prstom kaže!

Po načrtu se to podtika državam, v katerih je zavladał novi nacionalizem — protikomunističnim in protikapitalističnim državam — fašističnim državam, kakor jih imenuje rdeči tisk.

Če pa se ozremo in pogledamo, kdo je ustvaril te nove države in kdo jim je dal novega duha rodne grude, pravice in blagostanja, kdo pa vodi danes akcijo za svetovni mir, nam bo vse jasno.

Novi nacionalizem so prinesli mali ljudje, ki so preživeli vojno v prvih vrstah strelskih jarkov. Ljudje, katerim je bila ugrabljena mladost in žrtvovana vojni. Ljudje, ki so v strelskem jarku videli svoj narod razdeljen na dve fronti: na tiste, ki umirajo in tiste, ki delajo dobičke. Tisti, ki so smrti ušli, organizirajo sedaj svoj narod proti tistim, ki s smrtjo delajo dobičke.

Akcijo za svetovni mir pa vodijo ugledne osebe iz kapitalističnega sveta, iz vrst tistih, ki so s smrtjo delali dobičke, danes

pa sede v upravnih svetih velike vojne industrije. Tisti, ki niso nikdar občutili vojne grozote, razen v filmu ali romanu.

Tisti, ki so svojim narodom dali novi nacionalizem, ne bodo povzročili vojne, ker so na sebi občutili vse njene grozote. Povzročili jo bodo tisti, ki bodo iz nje spet delali dobičke, in tisti, katerih ideologija je svetovna revolucija!

Izgleda, da je svet že pozabil besede, ki jih je rekel v noči od 8. do 9. nov. 1917., takoj po boljševiški zmagi, Trocki:

»Mi stavljamo vse svoje nade v to, da bo naša revolucija povzročila evropsko revolucijo. Če uporni narodi Evrope ne bodo zlomili imperijalizma, bomo mi uničeni. O tem ni dvoma. Ali bo dvignila ruska revolucija vihar borbe na zapadu, ali pa bo zapad zadržal njo.«

Naj se ne varajo ljudje dobre volje. Povzročitelji vojne so bili in bodo združeni kapitalizem s svojim trabantom komunizmom! Če se torej kriči proti vojni, se to dela z edinim namenom, da bi se ustvarilo psihozo in dobro prodajalo topove.

S krvjo se delajo največji dobički. Njim pa je profit edini namen!

Ozadje španskih dogodkov

Prostozidarska vojaška bratska zveza, generali nacionalisti in prostozidarji ter tradicija španskega naroda.

Poznan francoski mesečnik »Revue de Paris« je v svojem zvezku z dne 1. oktobra 1936 objavil zelo značilen uvodnik o državljanski vojni v Španiji, o dogodkih in pojavih, ki so povzročili padec monarhije, uvedbo republike, poraz meščanskih strank in zmago komunistov in anarhistov.

Pri letošnjih volitvah v Španiji so dobili desničarji 4.910.818 glasov, levičarji pa 4.497.696 glasov. Toda, čeprav so dobili desničarji 400.000 glasov več kakor levičarji, je po volilnem zakonu vendar dobila leвица 58 poslancev več kot desnica. Volitve je vodila vlada Portala Valadaresa, ki ima visok položaj v prostozidarstvu (31. stopnja — »grand inquisiteur commandeur«).

Ta vlada je pustila na svobodo veliko število komunistov, ki so sodelovali pri uporih v Asturiji, čeprav je bilo takrat izvršenih 1335 umorov, 58 požigov cerkva in samostanov, 63 požigov javnih poslopij, 28 tovarn porušenih in 800 zasebnih hiš razdejanih.

Takoj, ko so izpustili zaprte komuniste, so se začeli množiti slučajni novih razdejanj, požigov, ropov in umorov na vseh straneh.

Takrat je poslanec Calvo Sotello podal v parlamentu interpelacijo, da je prostozidarstvo (framasonstvo), ki šteje v Španiji 6000 članov, zadnjih pet let gospodarilo v političnem življenju in se nagibalo h komunizmu. Da je imelo v svojih rokah vse dele

državne mašinerije, da so njemu pripadali najvažnejši uradniki, politiki in javni delavci. Obdolžil je vlado, da pomaga komunistom v širjenju anarhije po Španiji. Novi ministrski predsednik, tudi prostozidar, Casares Quiroga je ob tej priliki dejal v parlamentu Sotello, da bo »osebno odgovoren«, ker je s svojo interpelacijo »razburil duhove«. In, resnično, nekaj tednov pozneje je bil poslanec Sotello umorjen...

Marca 1935 je poslanec Cano Lopes v parlamentu izjavil, da je od 23 aktivnih divizijskih generalov — 21 prostozidarjev. Enako razmerje da je tudi pri brigadnih generalih prostozidarjih. Vsi ti generali so položili španskemu Velikemu Orijentu prisego sledeče vsebine:

»Prisegam brezpogojno poslušnost šefu sveta 33. stopnje in tistemu, ki ga predstavlja. Prisegam, da ne bom priznal nobenega smrtnika nad njim.«

Calvo Sotello je stopil v zvezo z nacionalističnimi skupinami karlistov in falangistov ter s slavnim mladim generalom Francom, da rešijo Španijo pred komunistično anarhijo.

Prostozidarski generali so še leta 1929, na poziv Basiobora, glavnega tajnika španske framasonške Velikega Orijenta, ustanovili ložo »Vojaška bratska zveza«, pod predsedstvom framasonskih generalov Cabanelasa, Mole in Queta de Liana.

Ta framasonska Vojaška bratska zveza je vrgla diktaturo Primo de Rivero ter vpo-

stavila parlamentarno demokracijo v Španiji, kateri je sledil padec monarhije in izgon Alfonza.

Toda po zrušenju diktature Primo de Rivero se je Vojaška bratska zveza kmalu znašla pred novo nepričakovano spremembo razmer v Španiji. Pod demokrasko vlado ljudske fronte je nastala nova diktatura, komunistična diktatura. Komunisti so čisto odkrito stopili v zvezo z Moskvo in storili vse, da bi oslabili duha in disciplino v vojski ter zmanjšali kredite za vojne potrebe.

Komunistična revolucija v Asturiji, okt. 1934, je šele odprla oči vsem masonskim generalom, da se prepričajo, kam drvi Špa-

nija pod vlado komunistov. Po volitvah meseca januarja tega leta so se odločili, da izvršijo tudi kljub masonski obvezi svojo nacionalno dolžnost, posebno, ko je predsednik vlade Quiroga, kakor že omenjeno, tudi sam mason visokega položaja, izdal nalog, da se zapre masonskega generala Oho, ko se je le-ta zoperstavil boljševizaciji države. Pozvali so vojsko pod orožje proti komunistično-anarhistični vladi, čeprav so v njej sedeli tudi mnogoštevilni masoni. Vojaška bratska zveza si je kmalu pridobila generala Franca, s katerim so se pridružili uporu tudi karlisti in falangisti. Ves nadaljni potek dogodkov pa je potem že znan iz dnevnega časopisja.

Medsebojna obtoževanja

Sova se smeje senici, češ, da ima le-ta debelo glavo...

V nedeljo, dne 22. novembra sta bila zelo plodovita — »Jutro« in »Slovenec«.

»Jutro prav farizejsko zavija oči v svojem uvodniku, češ, stranka, ki je vzela vero v zakup, je kriva, če vera peša in padajo evharistični križi. Ima sicer popolnoma prav »Jutro«, samo dvomimo, da bi mu bilo baš mnogo stalo do vere in križev, posebno pod najnovejšim njegovim vodstvom.

Je to prav tako, kakor, če se oglasi njegov bratec iz istega tabora liberalnega kapitalizma in strankarske »demokracije« — »Slovenec«, pa farizejsko zavija oči, češ, stranka, ki je vzela nacijo (narod) v zakup, je kriva, če propada nacionalizem. Ima tudi popolnoma prav »Slovenec«, samo dvomimo, da bi mu bilo baš mnogo stalo sploh do kakšnega nacionalizma, pa čeprav samo slovenskega.

Od strani pa je zelo zabavno opazovati, kako se stara grešnika obdelujeta med seboj. Ima pač vsak svoje maslo na glavi.

Najlepše pa je, da imata oba lepo navado, da golčita o demokraciji, kakor hitro je namreč kdo izmed obeh v — opoziciji. Hvalita pa d'Hontov volilni sistem, kakor hitro je kdo izmed obeh na — oblasti. Takrat obema govori skozi d'Hontov sistem — ljudstvo in demokracija! Je pa tudi res nekaj posebnega ta sistem. Čim se približa njegova uporaba, se začneja preseljevanje narodov, skakanje iz dolgočasnih služb v veselo brezposelstvo, lete advokatski opomini, menice imajo parado na sodišču ob ropotanju bobnov na dražbah. Skratka, nastane demokratično rajanje, kakršno se pač spodobi, ko se približuje tako svečan trenutek, kadar bo spregovorila po dolgih letih spet enkrat za celih 12 ur demokracija po — d'Hontovem sistemu, da bi potem spet za nekaj let otopela, oslepela, onemela in oglušela, posebno nad gospodarstvom in socialnimi razmerami...

Sicer pa, pustimo to! Oglejmo si še, v

čem je bil pa »Slovenec« dne 22. novembra tako plodovit!

Takoj v začetku njegovega uvodnika beremo:

»Ni bolj perečega vprašanja v naši državi kakor je hrvatsko. Celotna preuredba našega gospodarstva in izboljšanje naših socialnih razmer stopa pred njim v ozadje...«

Takoj na drugi strani pa beremo napis kar čez tri stolpce: Program — ki je prišel prepoznat... Katoliški socialni obnovitveni načrt za Španijo. Pretresljive agotovitve katoliškega socijologa.

V članku, ki sledi tem napisom, pa beremo med drugim tudi to-le:

»Ni lahko postaviti krščanski obnovitveni program. Eno je popolnoma jasno: program, ki naj bi družbo obnovil v temeljih, mora radikalno in absolutno biti nasproten tistemu osnovnemu zlu, ki danes izpodkopuje družabno življenje. Te rešilne principe pa je mogoče strniti v dvoje bistvenih zahtev: 1. Treba je narod dvigniti v gospodarskem, kulturnem in npravstvenem pogledu. 2. Dobrine je treba na novo in bolj porazdeliti.«

V Španiji je od 23 milijonov prebivalstva več kot 9 milijonov, to je nad 40% od dneva plačanih delavcev. Ostali del prebivalstva pa živi po veliki večini v zelo revnih razmerah. Le zelo tanka gornja plast živi v bogastvu in razkošju. Naša prva naloga mora torej biti, da veliko množico naroda, ki gotovo ne živi prostovoljno v revščini in bedi, odtegnemo ubožtvu. Tega pa ni mogoče brez zvišanja plač, razdelitve dobičkov, razdelitve veleposesti, brez socialnega zavarovanja itd.«

Kaj pa, če bi nekoč v bodočnosti zapišal kak katoliški list, recimo v Ameriki, kak podobne pretresljive ugotovitve za tiste, za katere celo preuredba našega gospodarstva in izboljšanje naših socialnih

Boj za Koroško v nemški luči

Nemški osvobodilni spomenik v Št. Pavlu v Labodski dolini (na Koroškem) in postavljen v spomin, da so 27. decembra 1918 pregnali Jugoslovane iz Št. Pavla.

2. junija 1919 so Jugoslovani Št. Pavel zopet zasedli.

Spomenik nosi napis:

Es gibt kein Glück so hehr und rein, als treu dem eig'nen Volk zu sein!

Den Befreiten die Befreiten.

V koroškem »Bauernbündler«-ju je generalmajor v p. Karel Bruner priobčil podlistek, v katerem opisuje boj za Koroško. Naprej govori Bruner o razpadu avstro-ogrskemu armade in pravi dalje:

Ko pa je potem naš južni sosed z oboroženo roko segel čez Karavanke, tedaj se je zgodilo čudo in ves svet je prisluhnil. Koroškemu ljudstvu je raztrgal srce klic na pomoč njegove materinske zemlje. Čeprav je skoro izkervavelo v svetovni vojni, je sprejelo klic in je poklicalo vse, ki so še bili zmožni najčistejše, najsvetejše ljubezni do domovine, na pomoč. — In prišli so vsi.

V prvih prevratnih dneh je novonastala nemško-avstrijska republika izgnala mesto Maribor. Robot, brezobziren nastop jugoslovansko mislečega nekdanjega avstrijskega častnika je na neumljiv način tako zelo ostrašil nemško meščanstvo, potem vojaške in civilne oblasti, da so trpeli, ko je ta častnik, takratni major Maister,

vzel v svojo oblast, nemško mesto s peščito slovenskih vojakov, ki so ostali v vojašnicah, ker niso imeli doma.

Kakor je trdil, zato da zabrani do stajajočih delavskih nastale nemire v Mežiški dolini, je poslal za generala imenovani Maister nadporočnika Malgaja z malim oddelkom, ki se je pozneje znatno ojačil, iz Maribora ob Dravi navzgor v koroško Mežiško dolino.

V upanju, da bo imela na Koroškem ravno tako lahko igro kakor v Mariboru, je pooblastila v Ljubljani osnovana slovenska narodna skupščina stotnika Lavriča, da s pridelenim oddelkom napreduje preko Ljubelja do Borovelj in začasno do Drave.

Slovenski politiki so zahtevali v začetku kratkomalo celo deželo do Tur, pozneje pa so omejili svoje zahteve na ozemlje južno od grebenske črte Ziljskih Alp, Dobrača, Osojskih Tur, Sv. Urha in Sv. Helene z mestoma Beljakom in Celovcem, ki se nahajata v tem ozemlju, nasproti čemur je zahtevalo koroško deželno zastopstvo od vsega začetka popolno, svobodno pravico do samoodločbe za ogrožene dele dežele.

Ko je postal položaj na jugu ob Dravi in na vzhodu pri Pliberku grozeč, je imenovala deželna vlada na predlog častnikov podpolkovnika Hülgertha za deželnega poveljnika.

Iz ostankov nekdanjih koroških četnih

edinic so bili stvorjeni narodo-brambni bataljoni, artilerijski in konjeniški oddelki in ena zrakoplovna kompanija. V začetku je razpolagal deželni poveljnik za 125 km dolgo fronto z bojno silo 600 pušk, 14 strojnic in 5 topov. — Številni iz starejših in mlajših letnikov so se prostovoljno javili, iz njih so se sestavile domobranske kompanije, ki naj bi se na gotovih mestih šele tedaj zbrale, kakor hitro bi bila sila.

Medtem je major Lavrič, ki je bil za plačilo za svoj vdor na Koroško imenovan za štabnega oficirja, zasedel Rož od Podkloštra do blizu Velikovca. Naše tedaj še šibke varnostne čete so se umaknile na severni dravski breg.

Dne 30. novembra 1918 je zasedel nadporočnik Malgaj, prihajajoč od Pliberka, s 300 možmi mesto Velikovce.

Da bi vprašanje meje rešila mirnim potom, se je koroška deželna vlada spustila v pogajanja. Toda, ko je prišel v teku teh pogajanj major Lavrič z do zob oboroženo telesno stražo v deželno zbornico, ko je zahteval preložitve svojega poveljniškega štaba v Celovec, ko je terjal eksteritorialno varstvo jugoslovanske zastave, ko je naznanil zasedbo Trga, Krnskega gradu in Šmohorja, ko je general Maister hotel v Ziljski dolini seči celo do Mute, tedaj je Korošcem pošlo potrpljenje in deželni odbor je napravil moški sklep:

»Antantinim četam je treba pustiti prost prehod, jugoslovanskim četam se je treba zoperstaviti!« (Ta sklep je bil storjen 5. dec. 1918).

Boj se je začel.

Dne 15. decembra so boja vajeni Khevenhüller-jevci (7. polk se je v stari Avstriji imenoval Khevenhüllerjev) napadli,

premagali in ujeli jugoslovansko posadko v Grabstanju.

Lofentolarji so pod vodstvom nadporočnika Maierhoferja 27. decembra zopet osvojili zasedeni Št. Pavel in so vrgli sovražnika iz Labodske doline.

Dne 5. januarja 1919 je zasedel nadporočnik Gressel s svojimi Ziljani (Nemci in Slovenci) so se bojevali združeno ramo ob rami), kraj Podklošter in je prodrl do Brnce, z deli do Korenskega sedla; Beljaški bataljon je zavzel prostor vzhodno od Baškega jezera, skupina Vrba je z naskokom zavzela most pri Rožku in je zasedla železniško postajo Področica.

Vrli koroški gorski strelci so osvojili 7. januarja humperški most (pri Svetinvasi v Rožu) in naslednjega dne Borovlje. Pri tem boju je bil major Lavrič težko ranjen ujet, njegov adjutant (poročnik Sirknik) je obležal na mestu mrtev.

Labodska, Ziljska in Rožna dolina so bile proste sovražnika, ki je imel zaseden samo še severni izhod karavanskega predora, svoje ostale čete pa je zbral na široko razprostrtem velikovškem mostišču.

Zopet so se začela pogajanja. Topot v Gradcu. Dne 13. januarja ob 8. uri jutraj se je začelo dogovorjeno premirje. Pogajanje so se udeležili tudi Amerikanci. Ameriška študijska komisija je pod vodstvom polkovnika Milesa prepotovala vse sporno ozemlje Koroške. Svojo nalogo je vršila z veliko marljivostjo in najstrožjo nepristranostjo. Komisija je samo vsled obrambnih bojev prišla v deželo, njej se ima Koroška mnogo zahvaliti. (V resnici, ta komisija je bila prava nesreča za Slovenski Korotan. Bežno je prepotovala z avtom deželo, Slovenci so bili vsled ravnokar izvojevanih nemških zmag prestrašeni;

razmer stopa v ozadje pred — samim seboj? Če bi zapisal, da so tisti šele prepoznali do spoznanja, da je vprav to gornje tisto hrvatsko in srbsko in slovensko in skupno jugoslovansko vprašanje, da so torej prepoznali do pravega pro-

grama, pa da je ravno v tem tudi vzrok rušenja evharističnih križev in pravega nacionalizma?

Vidite, tega pa ni povedal niti »Slovenec« »Jutru« niti »Jutro« »Slovenec«, ker sta pač oba iz istega — gadjega gnezda!

Oho!

V naši zadnji številki lista z dne 19. novembra smo napisali te-le besede iz Rooseveltovega zadnjega govora pred njegovo izvolitvijo za predsednika Združenih držav ameriških:

»Borili se bomo v prvi vrsti proti stari sovražnikom miru, to pa so svetovni poslovni in finančni monopoli, špekulacija, neodgovornih bankirjev, vojni dobičkarji, razredno nasprotstvo in ekscesi regionalizma.«

Tudi pri »Slovenec« so nekje izvedeli za te Rooseveltove besede. Zanimivo pa je, kaj se jim je od tega najbolj dopadlo. Kaj se jim ni smelo dopasti, tudi vemo, toda, da bi se bili vrgli na tolmačenje ravno tistih Rooseveltovih besed, ki govore o ekscesih regionalizma, tega si po izkušnjah zadnjega desetletja res ne bi bili mislili. Res je sicer, da je to izšlo v nedeljo, dne 22. novembra v tisti skriti nedeljski rubriki »Naš delavec«, kamor »Slovenec« vedno spravi tisto, kar hoče bolj skriti, toda izšlo je pa le prav v »Slovenec«. Čujmo torej, kaj tam piše:

»Združene države so znane po federalistični ustavi, ki je prav za prav okrog 150 let stara pogodba, ki so jo podpisale tedanje samostojne države in to ne popolnoma prostovoljno. Ta ustava daje vso moč posebno v gospodarskem oziru — federalnim vladam, dočim ima osrednja vlada v Washingtonu zelo malo vpliva.

Take razmere so bile lahko dobre pred 150 leti, ko je bil gospodarski ustroj popolnoma drugačen, kot pa je danes. Ustava je za današnje razmere gotovo že za-

starela, toda vsakemu Amerikancu pomeni nedotakljivo svetinjo, čeprav je v škodo socialnega življenja.

Po konservativni razlagi osrednja vlada ne more izdajati socialnih zakonov, češ, da je to stvar avtonomnih vlad. To stališče koristi seveda samo podjetniškim slojem. Posamezne države si namreč sploh ne upajo uvajati soc. zakonov, ker se boje kapitalističnih protikuropov. Podjetniki kaj lahko prenesejo svoj kapital iz socialno napredne države v države, kjer ni socialno zaščiten zakonodaje, in s tem povzročijo brezposelnost. Avtonomne vlade si seveda ne upajo nakopati krivde za naraščanje brezposelnosti. Tako nekaj podjetij, v katerih rokah se nahaja večina proizvodnih sredstev, z lahkoto izvaja diktaturo kapitala nad vso federalistično državo, prijatelji ljudstva pa ne morejo dati za vso državno veljavnih socialnih zakonov.

Prevelik federalizem pomeni škodo tudi v poljedelstvu. Ameriške suše so vedno katastrofa za poljedelstvo. Toda borba proti tej nadlogi, ki uničuje zemljo, je nemogoča, ker je ena država ne more izvajati, več držav ali vse skupaj je pa ne morejo organizirati.«

Take gorečnosti v kritiki federalizma in avtonomnih vlad z gospodarsko-socialnega stališča res nismo pričakovali od »Slovenca«. Sicer pa, saj se to nanaša samo na — Ameriko... Pa v tisti skriti rubriki je izšlo, kjer treba delavca prepričati, da je »Slovenec« strašno krščansko socialen...

Zdravje in skupščina

Drinska banovina je odredila zdravniški pregled prebivalcev v zdravstvenem okrožju Valjevo in je ta pregled ugotovil, da je preko 44% prebivalcev tega okrožja bolnih na sifilisu, medtem, ko so v Bosni tudi srezi, v katerih je preko 60% prebivalcev sifilitičnih. Zdravstveno okrožje Valjevo, h katerem spada 6 srezov, ima en edin zdravstveni dom, kjer sta dva zdravnik in kateri zdravstveni dom je ne samo za zdravljenje sifilisa, temveč sploh za vse bolezni, ki tarejo ubogo prebivalstvo.

Ta žalostna konstatacija nas mora navdati z grozo in strahom za bodočnost našega naroda. Znanе so težke posledice te bolezni na poznejše generacije in ni treba

poudarjati, kakšne perspektive se nam odpirajo v družabnem in moralnem oziru, ko bodo potomci teh težko obolelih prebivalcev poklicani dati naši državi ne samo čile in zdrave vojske, temveč tudi duševno in moralno zdravo in zrelo inteligenco. Kakor je razvidno iz časopisnih poročil, se tej grozni bolezni ne posveča niti bogve kakšne pažnje. Saj se je ugotovilo, da župani niso storili svoje dolžnosti, ko se jih je pozvalo, da bi poslali prebivalstvo na zdravniški pregled in da se je samo majhen del prebivalstva odzval pregledu. Najbolj žalostno pa je to, da bolezen ni razširjena mogoče samo med odraslimi, temveč da je ravno toliko bolnih tudi med šolsko mlad-

Nemci so povsod zbrali svoje ljudi, kamor je prišla komisija, so navdušeno manifestirali za nemško stvar, Slovenci o prihodu komisije marsikje sploh vedeli niso! Kaj je Miles vedel, kako brutalno so Nemci zatirali naš živelj na Koroškem! In kako so nam s pomočjo panemčevalne šole pojaničarili mladino in s tem narod! Že od l. 1870. sem, torej že 50 let so to delali! In potem, ko so nam pojaničarili narod, je prišel Amerikanec spraševati ljudi, ali so za Avstrijo ali za Jugoslavijo! Kakšna komedija! Žal, da za nas tako tragično! Čisto jasno in nedvomno je, da je naš narod — kot celota — imel pravico do te svoje zemlje in do teh svojih sonarodnjakov! Vse, kar se je po razsulu delalo na Koroškem, je bil samo rafiniran način, da so nam izvili Koroško! Bil je rafiniran rop! Višek vse goljufije je bil plebiscit, ki smo ga morali izgubiti, ker so nam narod poprej pojaničarili! Ta plebiscit je bil velika krivica za nas! Kajti čemu še glasovati o nečem, kar je bilo po pravici nedvomno naše?! Namesto, da bi bili tisočletno krivico popravili, so storili še novo, še težjo in še dalekosežnejšo! Oropali so naš narod za ozemlje severno od Karavank in zdaj s podvojeno silo potujčujejo ta naš rod, namesto, da bi nam bili l. 1918. vrnili to ozemlje, ki je bilo vedno naše in je še zdaj naše! — (Op. priobč.).

Premirje je trajalo do 29. aprila. Tega dne se je izvršil jugoslovanski napad pri Področji in nato napad na vsej fronti od Borovelj do Laboda.

S svojimi narodno-brambnimi bataljoni, z domobranskimi oddelki, ki so se sijajno obnesli in z ob uri nevarnosti hitro stvorjeno, za boj navdušeno celovško dijaško kompanijo se je vrgel podpolkovnik Hül-

gerth navalu nasproti, je potisnil sovražnika nazaj (kakšen »sovražnik« je to, ki terja samo to, kar je njegovega, samo svojo lastnino, samo svojo zemljo?? — (Op. priobč.) in je začel takoj protinapad.

O dogodkih v Celovcu je pisal intervirani jugoslovanski dr. Rožič v svojem dnevniku: »Mesto je podobno razdraženemu mravljišču. Vse hiti v vojašnice in iz vojašnic z orožjem. Od deželnsodnega nadsvetnika do rokodelca, delavca in 14 letnega šolarja, vsi so se opremili z orožjem in so hiteli ven na fronto.«

Mnogokje so pomagale žene in dekleta pri boju. Prinašale so poročila o sovražnem ognju, donašale so municijo in provijant, strele so ranjenim in so vodile vprege topov.

Protinapad Korošcev je imel popoln uspeh. Dne 2. majnika zjutraj je bilo zavzeto velikovško mostišče in ob 10. uri dopoldne so vkorakali naši oddelki med nepopisnim veseljem prebivalstva v težko preizkušeno mesto.

Boji za področki predor, za vas Šmarjeto v Rožu in za apaško (Apače) visoko planoto so se končali 4. majnika s popolno zmago Korošcev (pravilnejše: Nemcev — op. priobč.). Z zavzetjem Apače je za Jugoslovane nastala nevarnost, da bo njihova fronta odvita od juga. Tega niso čakali, marveč so že 4. majnika zapustili vse svoje postojanke. Samo pri Guštanju se je spustil hrabri nadporočnik Malgaj z malo zadnjo stražo v boj. Malgaj je padel.

Dne 7. majnika so dosegle koroške čete in domobrambe deželno mejo. Na koroških tleh ni stal noben sovražnik več.

Zdaj so se zopet začela pogajanja, in sicer v Celovcu. Deželni poveljnik je dobil navodilo, naj ne napreduje preko de-

no. Če bi se pregledalo vse prebivalstvo, bi bila procenna stopnja še mnogo višja.

Takšna strahotna poročila beremo iz posameznih predelov naše domovine, in se vprašamo, kako, da ni sredstev, kako, da ni faktorjev, ki bi posvetili potrebno brigo in skrb takšnim strašnim pojavom. Na drugi strani pa beremo, da se je po 30 letnem zidanju končno dogotovila impozantna narodna skupščina v Beogradu, obložena z dragocenim marmorjem in najdražjim lesom ter opremljena z najdragocenejšimi električnimi napravami, kratkomalo, razkošje in sijaj neprecenljive vrednosti. 30 let so se metali milijoni za to prepotrebno institucijo in nikdar ne bo javnost zvedela, koliko milijonov je ta stavba prav za prav stala, ker se to kratkomalo danes več ugotoviti ne da. Prav gotovo pa je ta palača stala toliko milijonov, da bi že davno bil sifilis, če že ne odpravljen, pa vsaj znižan na minimum, če bi se isti denar porabil za zdravljenje te strašno razširjene nalezljive bolezni. Tako pa razsipavajo naši »demokratije« in parlamentarci denar za nepotrebne stvari, za ljudsko zdravje in za ljudski

blagor pa nimajo srca, niti smisla niti denarja. Kako tudi neki? Za zatiranje takšnih strašnih bolezni je treba tudi ljudi! Treba je ne samo zdravnikov, treba je med narodom inteligence, učiteljev, duhovnikov itd., ki narod poučujejo in ga opozarjajo na nevarnosti te strašne bolezni. Toda kako se naj to zgodi, ko je vendar znano, da že vseh 18 let ni bilo v Jugoslaviji nikogar, ki bi hotel inteligenci, predvsem pa učiteljstvu in pa uradništvu sploh dati primeren moralni in materijalni položaj, predvsem pa stalnost.

V marmornato narodno skupščino se je te dni preselilo 300 poslancev. Teh to zimo ne bo zeblo, ker ima, kakor beremo, skupščina najmodernejšo električno centralno kurjavo, po srezih Drinske banovine pa bo zmrzoval narod, katerega bo poleg gladu in drugih različnih nevolj trla še strašna bolezen sifilisa. Vse te nesreče in tegobe pa se ne bodo obravnavale v marmornati in z električno centralno kurjavo greti skupščini, ampak bodo na kratko odpravljene, kakor doslej v dnevnem časopisju s kratkimi noticami...

Izkoriščanje jugoslovanskega bogastva in ljudstva

V času, ko se povsod piše o štrajkih, o množičnih brezposelnih ter nič manj o anketah za odpravo brezposelstva, vidimo iz statistik angleške družbe Trepča Mines Limited (interesantno: s centralnim sedežem v Londonu, s podružnico pa za izkoriščanje cinkove in svinčene rude v Trepčji v Jugoslaviji), da ima za l. 1935 čistega dobička 74 milijonov dinarjev. Koncesija je sklenjena za dobo 50 let. Če pa se ozremo po državi, bomo dobili še nešteto takih slučajev. Zato, da se je lahko povsod razdelilo med akcionarje toliko milijonov, mora pa stradati naš delavec! Vse to je seveda mogoče le pri sedanjem sistemu liberalnega kapitalizma. Zbor pa pravi: Kapital naj se podredi celoti za skupne koristi naroda! Tu je denar za javna dela, za zaposlitev brezposelnih in bi ne bilo treba raznih nabiralnih akcij za podpiranje ubožnih. Ali bi pa to smelo biti, da Angleži dele dohodke iz naših dobrin med Angleže? Ali ni to državna last? Ali ni to narodovo naravno bogastvo! Ali sme strankarska politika igrati vlogo v narodnem gospodarstvu? Ves narod mora braniti svoje naravno bogastvo! Zavedajmo se vendar, da mora ljudstvo biti samo gospodar svojega naravnega bogastva.

Nočemo Jugoslavije, da ji bo vladal z domačimi pomagači mednarodni židovski kapital, ki je napravil iz bogate Jugoslavije skrahirano evropsko kolonijo. Hočemo Jugoslavijo, ki bo ekonomsko neodvisna, socialno urejena, kulturno napredna in kot

taka rešena vsakega tujega, duhovnega in materialnega protektorata. Ta judovska inozemska in domača svojati, ki se je potom liberalno ekonomske individualistične šole povzpela na vrhunec in je z raznimi opojnimi frazami ter političnimi strankami zasužnjila jugoslovanski delovni narod, pozablja, da izkorišča jugoslovansko bogastvo, in da je jugoslovanski narod gospodar svoje zemlje.

Njihov denar nas je v naši svobodni domovini napravil sužnje svobode. Te metode se poslužujejo tudi njihovi domači pomagači, ki sedijo kot slamnati možje v upravnih svetih teh židovskih podjetij in za judežve groše prodajajo jugoslovansko ime. Mednarodni židovski kapital gre preko vsega, ne oziraje se na levo ne na desno. Nešteto je žalostnih slik, ko koščeni in izmognjeni jugoslovanski robot časti pest in bič inozemskega žida, kateremu tlačani ves delovni narod. Žid je neizprosni in krut, ne pozna domovine, ne ljubezni do nje. Njegova edina briga je, da dobi čim več blaga, denarja, premoženja. Bogastvo, to je njegova domovina, to je njegov bog!

Ustvarili so pravi pekel v jugoslovanskem raji. Ko pa ta narod stresajo smrtni krči, ko se zvija, kriči in prosi kruha, se ti bojazljivci ustrašijo, da jih obliva smrtni pot. V takih slučajih obdolžijo državotvoren nacionalen in pošten narod kot navadno protidržavne elemente, kažejo o tem narodu lažne slike, potvarjajo njegova hote-

želne meje. Tedaj so dospele vesti, da se v bližini deželne meje zbirajo močne sile na novo stvorjene srbske armade in da so pripravljene na napad na Koroško.

Prišle so težke ure končnega boja: Za napad na Koroško določeni srbski armadni oddelki je bil pod poveljstvom generala Krste Smiljanica in je bil sestavljen iz štirih napadalnih skupin, ki naj bi koncentrično prodirale proti Celovcu: Skupina Labod (general Maister): čez Sp. Dravograd, Št. Pavel; skupina Koroško (polkovnik Marič): čez Guštanj, Pliberk, Velikovec, Gosposvetsko polje; skupina Jezersko (polkovnik Milenkovič): čez Jezersko, Železno kaplo; skupina Ljubelj (polkovnik Tripkovič): čez Borovlje.

Vse skupine skupaj so šteje 22 bataljonov, 4 švadroni in 20 baterij, bojno stanje je bilo 10.200 pušk, 270 strojnih pušk in 80 topov.

Ob jutranjem svitu 28. majnika se je začel topniški oženj. Kmalu nato je sledil napad. Mnogo ur so se branili Korošci proti skoro desetkratni premoči, slednjič so se morali, da uidejo od obeh strani grozeči obkolitvi, umakniti iz boja. Umaknili so se na novo fronto: Št. Pavel—Lipica—reka Drava, ki je bila 30. majnika zopet za boj pripravljeno zasedena. Toda 2. junija je padel Št. Pavel v roke sovražnikov, severni del naše fronte se je moral upogniti nazaj, mesto Velikovec smo morali pustiti. Nasprotnik je nadaljeval napad. Zadnji strelji so bili oddani v prostoru Mali Št. Vid—Svinec, potem pa je prispele zvečer 4. junija na celi fronti telegrafično obvestilo deželnega poveljnika: »Premirje sklenjeno.«

Dne 6. junija je bil zaseden Celovec od severa po oddelkih polkovnika Mariča, od

juga po oddelkih skupine polkovnika Milenkoviča.

(Koroški osvobodilni boj je bil končan. Bil je končan z zmago jugoslovanskih čet; zasedena sta bila Celovec in Gosposveta; toda Wilson je zahteval plebiscit; zahtevala ga je na podlagi Milesovega sporočila. Pojaničarjeno ljudstvo ni zrelo in ni zmožno za plebiscit. O ironija! Nasilnemu potujčevalcu se za nagrado za storjeno nasilje in krivico prizna še plebiscit! Da nasilje in krivica, namesto da bi bila popravljena, slavita še novo zmago! Zmaga nasilja in krivice na Koroškem je bila popolna! Lahko ji postavijo spomenik! — op. priobč.).

Pač so morali Korošci spričo velike premoči nasprotnika zapustiti svojo trdovratno branjeno bojno fronto, pač je padlo deželno glavno mesto v roke sovražnikov, vendar je heroični boj proti desetkratni premoči ojačil pri merodajnih v Parizu že v decembriških in januarjskih bojih dobljeni vtis, da se mora ljudstvu, ki je svojo prostost tako hrabro branilo, priznati pravico do samoodločbe (in da se mora majhen narod, kakoršen je slovenski, oropati enega najlepših kosov njegove zemlje — op. priobč.).

10. oktober je prinesel prebivalstvu Koroške, ki je tako med boji kakor tudi pozneje dalo svoje najboljše, da zagotovi uspeh, ki je potrpežljivo prenašalo vse trpljenje, stisko in pomanjkanje, zaslužen plačilo: Koroška je ostala svobodna in nedeljena! Kaj zato seveda, če 100.000 koroških Slovencev še nadalje hira in umira pod tujim jarmom in če je slovenska zemlja razdeljena! Da je le »Koroška svobodna in nedeljena«, jasnejše in pravilnejše: da je le Slovenska Koroška še nadalje plen Nemcev! — Op. priobč.). Korotanec.

nja, ter mu mašijo usta, da ne bi izkričal tega, kar čuti, kar trpi. Vse to pa samo zato, da njih same zaščitijo bajoneti.

Naša naloga bo, da damo temeljito lekcijo dosedanjam izkoriščevalcem in tiranom. Da se v državi »Zbora« to ne bo dogajalo, potrjuje naša 7. točka: **Da se takoj izvrši pravična revizija vseh koncesij, ka-**

tere so dane, bodisi inozemcem ali domačim ljudem na podlagi provizij in podplačil ali po strankarski, politični, klikarski ali osebni naklonjenosti.

Težak bo odgovor, ko ga bo zahteval narod od krivcev vsega tega, da pa bo ta obračun čim prej, **moramo poskrbeti mi vsi**, saj se je zato tudi pojavil »Zbor«.

Sen in Java

»Slovenski dom« z dne 27. novembra poroča, da bo tovariš Ljotič lastnoročno vodil akcijo za izpopolnitev ljubljanske univerze do njene resnične izpopolnitve, kar naj bi bilo po »delovnem« programu »Slovenskega doma« in teologov ljubljanske univerze šele leta 1940.

Mi bi k temu samo še pripomnili, da so informacije »Slovenskega doma« sicer točne, da pa bo to pri Ljotiču malce prej, pa celo brez »delovnega« programa slovenskih domovcev, po čijih nemimljivih »uspehih« sodeč bi imela l. 1940 ljubljanska univerza že popolno — teološko fakulteto.

Od taistega »Slovenskega doma« tudi izvemo, da se tudi že na naši univerzi nekateri navdušujejo »celo« za — Ljotiča, samo, da topot »domek« odstopa od števila, ki je pri njem v navadi, za Ljotičevce v Sloveniji, t. j. od števila sedem, ker piše,

da je takih na univerzi samo troje. Radi te »domekove« »zanesljive« novice smo se malo pozanimali za volitve na univerzi dne 28. novembra, radi katerih je »domek« to tudi blagovolil zapisati. Iskali smo listo, ki bi bila dobila kake tri ali vsaj kakih sedem glasov, pa smo našli, da ima lista, katero »domek« proglašja za Ljotičevo, naenkrat 105 glasov namesto treh. Sedaj pa res ne vemo, ali so se začeli Ljotičevci na univerzi množiti kot morske alge z deljenjem, ko so preko noči od 27. na 28. ne samo narasli od tri na 105, ampak so, s svojim, na ta način v odbor izvoljenim predstavnikom, postali v tem odboru kar čez noč naenkrat celo odločilen jeziček na tehtnici. Kakšen jeziček — vesta prav dobro »Sloven. dom« in »Naša misel«. To je namreč tisto, kar je oba bodlo v oči že pred volitvami. Saj sta vendar tudi ta oba iz istega gadjega gnezda, edinozveličavne »demokracije«...

Edina rešitev

Že dalje časa sem se pripravljaj, da vam napišem te vrste.

Kar v začetku pisma vam sporočam, da je J. L. G. »Zbor« zbudil med vsemi poštenimi državljani veliko zanimanja. Pokazal je pot, po kateri moramo hoditi, da bomo srečno premagali vse težave in usodne zablode, ki že od l. 1918 motijo naš narod. Prepričani smo, da bi Jugoslavlani v tej dobi prišli že mnogo dalje v vsakem pogledu, posebno pa v gospodarstvu in medsebojni slogi, če bi imeli dobre voditelje. Teh pa žal ni bilo. Posamezne stranke so razdvajale in še razdvajajo narod med seboj, da se kljub svoji volji ne more sporazumeti in nastopiti složno pot skupnega, splošnega preporoda in napredka. Jasno je, da iščejo razni politiki in politikastri pri vsem tem le svojo korist, poleg tega zastopajo pa še interese stranke, kateri služijo. Narod, delovni narod, lahko gleda skozi prste. Ti vitezi žalostne postave se držijo načela: »Divide et impera« (razdvajaj, pa boš lahko vladal!).

Temu pogubnemu delu se je »Zbor« postavil junaško po robu. Napovedal mu je neizprosni boj. Vprašamo se: ali je to tudi strankarski boj? Marsikdo bo rekel, da je »Zbor« prav taka stranka, kakršne so vse druge. Takemu povemo samo to: Vse stare stranke delajo v bistvu samo za svojo korist, to se pravi, na vsak način in z vsemi sredstvi se hočejo obdržati na vladi, kadar so že tam, če so pa v opoziciji, pa je njihovo edino delo v tem, da skušajo čimprej vreči vlado, da bi se ministrskih stolčkov same polastile. Velike, splošne, narodne in državne koristi se pri tem seveda zanemarjajo. Naš »Zbor« pa hoče ta sistem političnih strank, iz katerega izhaja za naš narod samo zlo in nič dobrega, vreči in ga za vedno onemogočiti. Mesto njega hoče in mora postaviti novo ureditev, nov sistem in — kar je zelo, zelo važno — **novi miselnost!** V prvi vrsti moramo vzgojiti **novoga Jugoslavlana!** Vcepiti mu moramo čut za medsebojno ljubezen, ljubezen bratov po krvi in jeziku.

Ta ljubezen nam je bila dana že z materinim mlekom. Ovirale so jo bivša Avstrija, oziroma Madžarska, od l. 1918 pa razne temne sile v naši Jugoslaviji, ki so iskale v tem sebičnih, ozkosrčnih koristih. Ljubezen do sonarodnjakov pa se ne izražja samo v besedah, ampak v dejanjih. Star pregovor pravi, da besede mikajo, zgledi pa vlečejo. Očka Mašaryk je nekoč rekel: »Dajmo češkemu delavcu dostojen kos kruha, pa ga bomo pridobili za najvišje nacionalne ideale!« Tako je tudi pri nas. S pravim dejanskim nacionalizmom, ki mora dati vsakemu jugoslovanskemu človeku pošten obstoj in mu jamčiti dostojno življenjsko eksistenco, bomo vzgojili vse one, ki so danes nezadovoljni, ker so lačni kruha in pravice. Vsi bodo postali navdušeni jugoslovanski državljani, saj jih bo grela zavest, da je Jugoslavija res dobra, vse enako ljubeča in za vse nepristransko

skrbna mati. Ta miselnost, ki jo zastopa edino »Zbor«, pa se ne bo udeleževala samo na nacionalnem in na socialno-gospodarskem polju, ampak mora prodreti globoko v naše celokupno življenje in delovanje. Značilen pečat mora dati vsej naši prosveti in našemu kulturnemu ter umetniškemu udejstvovanju. V Jugoslaviji mora zavladati naša, samonikla, domača umetnost, ki ji bomo dali odlično mesto, kakor ji po njeni veliki važnosti in poslanstvu gre.

»Zborovski« pokret ima torej vzvišen namen, da pripravi in tudi odločno izvede popoln in vsestranski preporod, kakor ga naša Jugoslavija in naš narod tako silno potrebujeta in po njem hrepenita. Zdrušno-stanovska ureditev države bo enkrat za vselej obračunala s pogubno in sebično strankarsko-politično metodo in bo z **načrtnim gospodarstvom** zagotovila državnemu in splošnemu gospodarstvu prospek in napredek. Prepričani smo, da bo »Zbor« po svojih globokih nacionalnih in socialnih načelih rešil vsa sedanja pokrajinska vprašanja (hrvaško!), ki jih dosedanji režimi niso mogli rešiti. **Nastala bo nova, boljša Jugoslavija, v kateri bo vladala ljubezen, bratsko sodelovanje in pravo gradilno navdušenje.** Mariborčan.

Smrtna kazen za tihotapstvo valut in deviz v Nemčiji

Nemčija hoče z najradikalnejšimi ukrepi udariti po škodljivcih nemškega gospodarstva.

Nemška vlada je imela včeraj važno sejo, na kateri so poleg zunanje-političnih, obravnavali tudi pereče notranje-politične probleme. Največjo pozornost v vsej javnosti je zbudil zakon, po katerem se odreja smrtna kazen za tihotapstvo valut in deviz iz Nemčije. Ta ukrep vlade smatrajo splošno za dokaz, da so nemške državne finance v skrajno težavnem položaju, če sega vlada po tako strogih ukrepih, ko je vendar znano, da obstoja že sedaj na meji izredno stroga kontrola, ki onemogoča vsako tihotapstvo. Zakonski predlog je utemeljeval ministrski predsednik Göring, ki je vodja nemške štiriletke. Zakon določa smrtno kazen za vse, ki bi skušali iztihotapiti tudi le najmanjšo množino valut ali deviz iz Nemčije.

Göring je v svojem ekspezeju naglasil, da so zločinski elementi, odkar je prevzel oblast narodni socializem, poizkusili sabotirati režim, zlasti na gospodarskem področju. V Nemčiji in tujini so ti elementi neprestano na delu, da bi onemogočili ali vsaj otežili gospodarsko obnovo Nemčije. Po zbranih informacijah grozi nevarnost,

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije JLG Zbor, Pobrežje.

Dne 29. novembra ob pol 10. uri dopoldan je bil občni zbor krajevne organizacije Jug. ljud. gib. Zbor Pobrežje, srez Maribor d. br. v prostorih restavracije Renčelj. — Občni zbor je presegal vsa pričakovanja ter je bila dvorana nabito polna. Tudi je nekaj tovarišev na novo pristopilo v članstvo.

Zbor je otvoril v imenu sklicatelja tov. Medika, tov. Krajnc, pa je v znešenih besedah pozdravil vse navzoče, posebno pa tov. Šturma kot starešino organizacijskega področja, kateremu je nato predal besedo.

Tovariš Šturm je nato z njemu lastnim jednatim izvajanjem orisal današnji politični položaj, kakor tudi našo ideologijo in pokazal rak-rano našega gospodarstva — politične stranke in njih pomočnike, kako molzejo narod in državo. Za svoja temeljita in jedrnata izvajanja je bil tov. Šturm deležen vsesplošnega iskrenega in navdušenega priznanja. Sledila je tretja točka dnevnega reda: volitve odbora. Izvoljeni so sledeči borci za novo državo Zbora: predsednik Krajnc Ivan, st., Pernek Janez, podpredsednik; Podgoršek Martin, blagajnik; Medik Franjo, tajnik; odborniki: Simončič Iv., Blažič Ludvik, Pevec Martin, Munda Jožef, Skralovnik Maks, Lavrenčič Ludvik, Dervarič Štefan in Korošec Rudolf. Revizorja: Stibilj Josip in Sörgo Josip. Delegat za sresko skupščino pa Zavadlal Stanko.

Pri slučajnostih se je oglasil tov. Zorko, ki je v imenu Omladine Zbora povdral važnost mladine in njeno vlogo pri izgraditvi novega družabnega reda, katerega gradi Zbor.

Ob koncu občnega zbora se je tovariš Kranjc zahvalil vsem navzočim za številno udeležbo, posebno pa tov. Šturmu za njegova lepa in poučna izvajanja, nakar je pozval vse navzoče v skupno borbo proti vsem izkoriščevalcem narodnega blagostanja ter za gospodarsko osamosvojitve naše severne meje.

Maribor.

Vse prijatelje in naročnike našega lista, kakor tudi člane ponovno opozarjamo, da imamo sedaj naš lokal v Gregorčičevi ulici št. 26, telefon 29-70. Uradne ure so vsak ponedeljek, sredo in soboto od 6. do 8. ure zvečer. V tem času smo z informacijami glede pristopa v članstvo vsem našim prijateljem vedno na razpolago.

Ljubljana. Za Bežigradom smo imeli dne 26. novembra t. l. članski sestanek, na katerem je poročal tov. Šturm. Prav lepo nam je predočil simpatizerje in nas prepričal, da ni več čas za to, da bi stali ob strani in opazovali v resnih časih razne dogod-

ke. Orisal nam je prav plastično, kam vodi indiferentnost ter nas živo vzpodbudil k skrajno intenzivnemu delu za blago naroda. Za tov. Šturmom je še govoril tov. Zupančič, ki je posegel, kakor pač on zna, v srca vseh navzočih ter jih dvignil v polletu dela za cilje in misli ideologije Zbora.

Ljubljana—Št. Jakob. Dne 28. nov. t. l. smo imeli v našem okraju jako uspeli sestanek krajevne organizacije Zbora. Prostor prostora gostilne Kajfež v Florijanški ulici je bil do zadnjega zaseden. Poročali so tov. Šturm, tov. Jurca za Omladino Zbora in tov. Šimnovec. Z velikim odobravanjem so spremljali navzoči vse govornike, ki so obravnavali vsa pereča socijalna, gospodarska in politična vprašanja.

Ljubljana—Trnovo. Dne 6. decembra bo prvo informativno zborovanje JLG Zbora ob 20. uri v gostilni Matka Sokliča, Pred Konjušnico št. 4. — Vabljeni so vsi prijatelji Zbora.

Srez Litija.

Vače. V nedeljo, dne 29. novembra t. l. je bil informativni sestanek »Zbora«. Poročala sta nam delegata tov. Zupančič iz Ljubljane in tov. dr. Mazek iz Litije. — Tov. Zupančič nam je v nad eno uro trajajočem govoru pojasnil naš notranji položaj in njega vzroke. Naslikal nam je v prav ostrih potezah, kam v splošnem svet jadra in pri tem pokazal, kako nujna je potreba, da prične vsak posameznik prav resno razmotrivati vprašanja političnega življenja našega naroda. — Ravno tako je orisal tov. dr. Mazek naš gospodarski položaj in nam pokazal v prav jasnih obrisih, kam nas vodi liberalna demokracija. Posebno nas posestnike so izvajanja dr. Mazeka jako zanimala, ker nam je orisal likvidacijo kmečkih dolgov. Vsi navzoči, okrog 60—70 po številu so bili enodušnega mišljenja, da je treba še več takih sestankov.

Srez Logatec.

Žiri. Ustanovno zborovanje kraj. organizacije JLG Zbora je bilo 22. novembra t. l. v gostilni G. Kavčiča. Prostorji so bili do zadnjega zasedeni predvsem z že vpisanimi člani Zbora, vendar je bilo tudi nekaj drugih ljudi, ki so željno pričakovali došle govornike iz Ljubljane. Po otvoritvi in pozdravu tov. Žaklja Vinkota, ki je predsedoval zboru, je povzel besedo tov. Šimnovec, ki je v preko enournem govoru raztolmačil smernice in program Zbora in kvarne posledice liberalne demokracije. Za svoja izvajanja je bil toplo nagraden z odobravanjem.

Izvoljen je bil sledeči odbor: tov. Gustiša Matko, čevlj. pom., predsednik, Peternel Janez, miz. pom., podpredsednik, Žakej Vinko, pos. sin, tajnik, Kos Matko, čevlj. pom., blagajnik; odborniki: Podobnik Jernej, čevlj. mojster, Zajc Franc, prikrojevallec, Ivanov Matevž, čevlj. pom. in Mlinar Vinko, pos. sin.

Za delegata sreske skupščine je bil izvoljen tov. Peternel Janez.

Po izvolitvi odbora je tov. Marjek predvsem orisal težave našega delavca in obrtnika in tudi za svoja temeljita in poučna izvajanja žel vsestransko odobravanje, nakar je novoizvoljeni predsednik zaključil lepo zborovanje. Pristopilo je tudi več novih borcev v naše vrste.

BESEDE IN DEJANJA.

»Slovenec« je dne 11. t. m. prinesel notico »Ljubljanski Hrvati se gibljejo« in napisal:

»Predavateljnim izvajanjem bi pripomnili s slovenske strani, da je prav lepo, ako hvali dr. Šprajcer Slovence, mnenja pa smo, da smo Slovenci sedaj v takem položaju, da se moramo čimprej organizirati v krepkejšo organizacijo proti gospodarskim vplivom raznih krivonosih tujcev.«

Mi pa vprašamo »Slovenca«, kaj bi dejal, če bi bili Slovenci v »takem položaju«, da bi Trgovska zbornica in Gremij trgovcev odklonila podelitev novih koncesij židovskim trgovcem — ljubljanska mestna občina pa bi jih dovolila...

Širite „Zbor“!